XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi 2019 yilning yanvar–sentabrida 351902,5 ming AQSH dollarini, jumladan eksport – 113664,2 ming AQSH dollarini, import – 238238,3 ming AQSH dollarini tashkil etdi.

Tashqi savdo saldosi – minus 124574,1 ming AQSH dollarini, shu jumladan MDH davlatlari bilan plyus – 38537,8 ming. AQSH dollarini va boshqa davlatlar bilan minus – 163111,9 ming. AQSH dollarini tashkil etdi.

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi
(2019 yilning yanvar–sentabrida)

	Ming. AQSH dollari	*2018 yilning yanvar–sentabriga nisbatan % da*	*Jamiga nisbatan % da*
Tashqi savdo aylanmasi	**351 902,5**	**191,2**	**100,0**
MDH davlatlari	141871,7	169,4	40,3
boshqa davlatlar	210030,8	2,1 m.	59,7
Eksport	**113664,2**	**156,1**	**100,0**
MDH davlatlari	90204,7	186,5	79,4
boshqa davlatlar	23459,5	95,9	20,6
Import	**238238,3**	**2,1 m.**	**100,0**
MDH davlatlari	51667,0	146,0	21,7
boshqa davlatlar	186571,3	2,5 m.	78,3
Saldo	**-124574,1**		
MDH davlatlari	38537,8	x	x
boshqa davlatlar	-163111,9	x	x

Yanvar-sentabr oylarida MDH va boshqa davlatlarning viloyatda tashqi savdo aylanmasidagi ulushi *(%)*

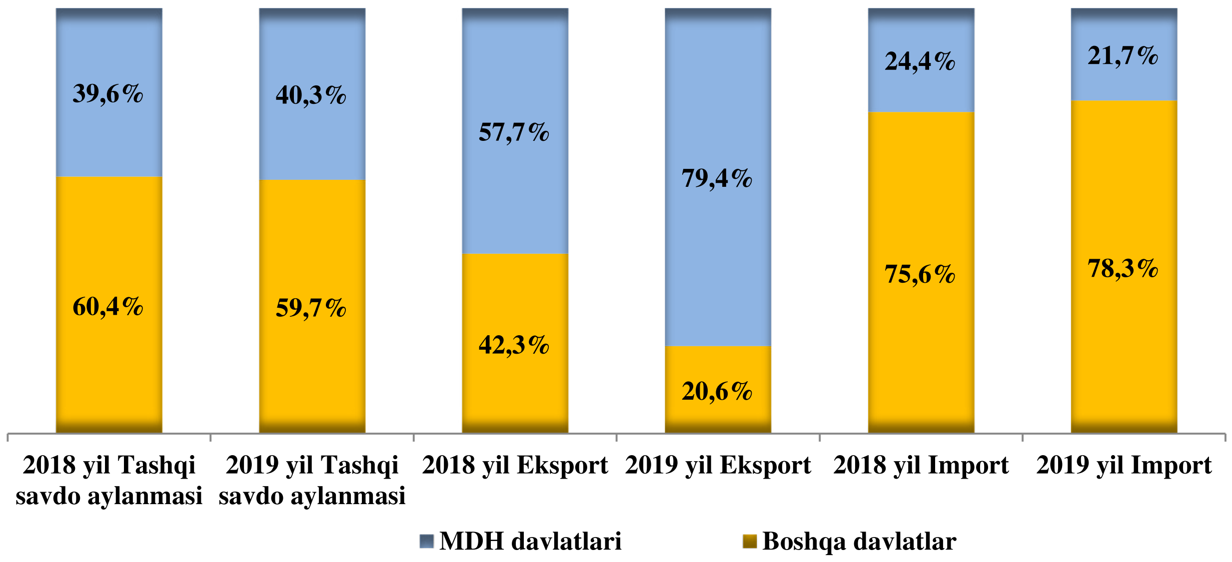

Viloyat rezidentlari tomonidan tashqi savdo operatsiyalari asosan Osiyo (jami tovar aylanmasidagi ulushi 64,7%), YEvropa (34,5%) davlatlari bilan amalga oshirilgan bo'lib, jami savdo aylanmasining 99,5% ini tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasining qit'alar bo'yicha taqsimlanishi

(2019 yilning yanvar–sentabrida)

	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasi	
			2018 yilning yanvar–sentabriga nisbatan% da	Jamiga nisbatan %da
Jami[1)]	**113664,2**	**238238,3**	**191,1**	**100,0**
shu jumladan:				
Evropa	32112,2	89315,2	146,2	34,5
Osiyo	79493,8	148318,5	2,3 m.	64,7
Amerika	161,9	604,6	5,4 m.	0,2
Afrika	2,1	-	21 m.	-
Avstraliya va Okeaniya	35,7	-	8,1 m.	-

MDH davlatlari orasida tashqi savdo aylanmasida asosiy xamkorlar Rossiya, Qirg'iziston, Qozog'iston davlatlari hisoblanib, ularning jami tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 33,8 % ni tashkil qildi, boshqa davlatlar orasida esa Xitoy, Turkiya, Latviya davlatlarining ulushi 39,8 % ni tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar

(ming AQSH dollari)

Davlatlar	Tashqi savdo aylanmasi	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasi	
				ulushi, %	o‘zgarish sur’ati, %
Xitoy	92947,1	4608,5	88338,6	26,4	2,2 m.
Rossiya	56088,6	22695,0	33393,6	15,9	101,0
Qirg‘iziston	36914,8	36340,1	574,7	10,5	47,2 m.
Turkiya	31699,3	6067,2	25632,1	9,0	2,7 m.
Qozog‘iston	26109,3	18666,8	7442,5	7,4	136,7
Latviya	15289,0	0,7	15288,3	4,3	3 m.
Boshqa davlatlar	92854,4	25285,9	67568,5	26,5	191,0

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2019 yil yanvar-sentabr oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 40,3%ni tashkil etdi hamda tashqi savdo aylanmasi o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 169,4 %ga oshdi. Boshqa xorijiy davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasi2019 yilningyanvar-sentabr oylarida o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 2,1 martani tashkil qilgan bo‘lsa, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi esa 59,7 %ga etdi.

Xorazm viloyatida hududlar kesimida 2019 yil yanvar-sentabr oylarida eksport hajmi (*ming AQSH doll.*)

	Eksport			*Jamiga nisbatan % ulushi*
	2019 yil	*2018 yil*	*O'tgan yilga nisbatan, %*	
Xorazm	**113664,2**	**72819,2**	**156,1**	**100,0**
Shaharlar:				
Urganch sh.	21238,5	11222,5	189,2	18,7
Xiva sh	7778,4	4423,6	175,8	6,8
tumanlar:				
Bog'ot	10166,2	10965,1	92,7	8,9
Gurlan	6279,4	7805,2	80,5	5,5
Qo'shko'pir	5465,7	2226,8	2,5 m.	4,8
Urganch	11322,8	4954,1	2,3 m.	10,0
Xazorasp	4906,5	2657,1	184,7	4,3
Xonqa	8879,0	3276,1	2,7 m.	7,8
Xiva	8999,1	1801,4	5,0 m.	7,9
Shovot	6194,1	18088,0	34,2	5,4
Yangiariq	4420,0	2416,6	182,9	3,9
Yangibozor	16104,9	2029,8	7,9 m.	14,2

1) *Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo'shgan holda*

Xorazm viloyatida hududlar kesimida 2019 yil yanvar-sentabr oylarida import hajmi *(ming AQSH doll.)*

	Import			*Jamiga nisbatan % ulushi*
	2019 yil	*2018 yil*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	
Xorazm	**238238,3**	**111243,9**	**2,1 m.**	**100,0**
Shaharlar:				
Urganch sh.	71090,2	50005,5	142,2	29,8
Xiva sh	6387,9	2982,5	2,1 m.	2,7
tumanlar:				
Bog'ot	13045,0	5385,7	2,4 m.	5,5
Gurlan	8054,6	4523,9	178,0	3,4
Qo'shko'pir	6810,1	3194,6	2,1 m.	2,9
Urganch	19822,8	15995,1	123,9	8,3
Xazorasp	28168,7	10050,0	2,8 m.	11,8
Xonqa	40614,8	5690,6	7,1 m.	17,0
Xiva	5955,5	4272,6	139,4	2,5
Shovot	16636,7	5241,7	3,2 m.	7,0
Yangiariq	16181,8	3900,9	4,1 m.	6,8
Yangibozor	5420,3	0,7	7559,7 m.	2,3

1) *Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo'shgan holda*

2019 yilda tovar va xizmatlarning oylik eksport-import ko‘rsatkichlari dinamikasi
(ming AQSH dollari)

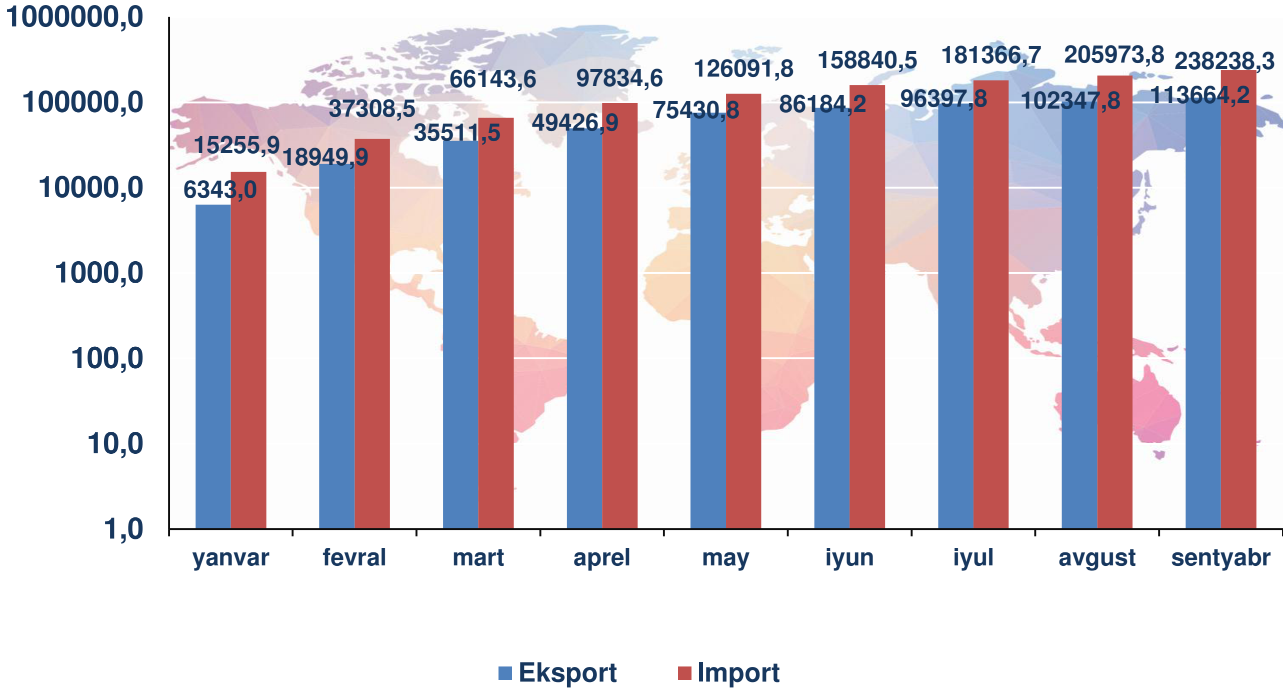

Tovar va xizmatlar eksportining o‘sish sur’atlari dinamikasi
(o‘tgan yilga nisbatan,%)

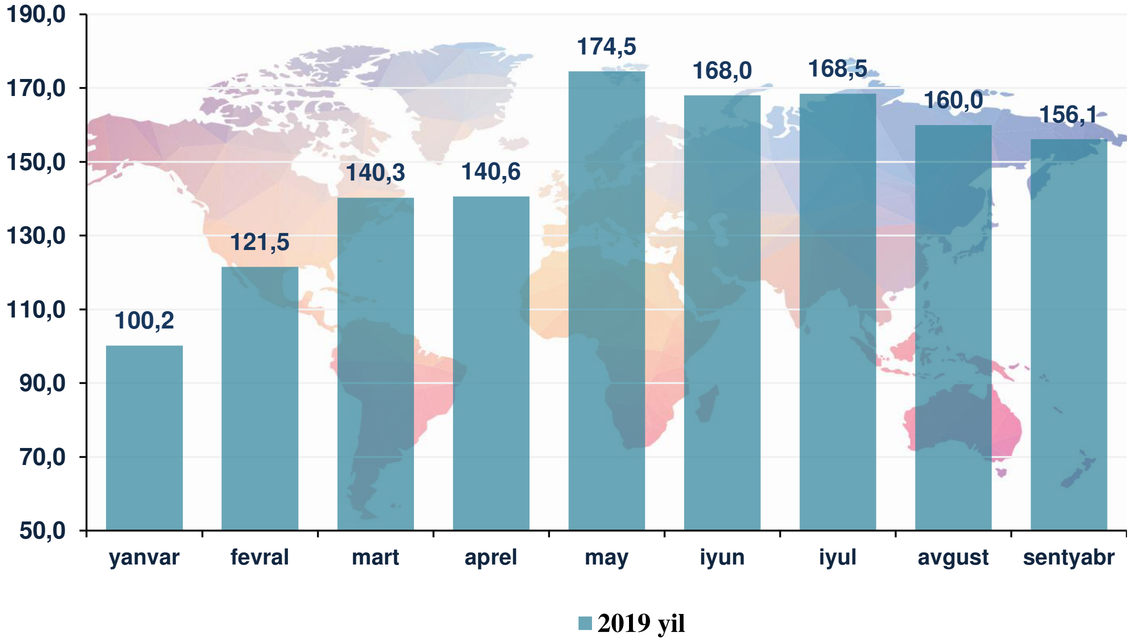

Shuningdek, tovar va xizmatlar eksporti o‘sish sur’atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning may oyida eksport qilingan tovar va xizmatlar o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 74,5 % ga ko‘paygan.

2019 yilda tovarlar va xizmatlar eksporti dinamikasi
(oylar kesimida, ming AQSH dollari)

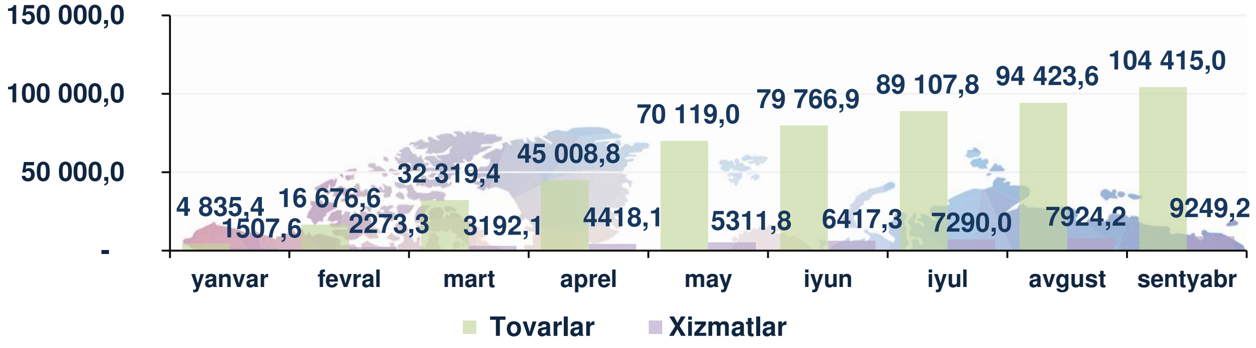

Eksport tarkibi

	Jami			*MDH davlatlari*			*Boshqa davlatlar*		
	ming AQSH doll.	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*mingAQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*ming AQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*
Eksport	113664,2	156,1	100,0	90204,7	186,5	100,0	23459,5	95,9	100,0
Paxta tolasi	4948,0	51,4	4,4	191,6	123,0	0,2	4756,4	50,2	20,3
Oziq-ovqat mahsulotlari	64379,8	3,3 m.	56,6	59086,3	3,2 m.	65,5	5293,5	4,2 m.	22,6
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	661,5	77,0	0,6	409,5	75,0	0,5	252	80,6	1,1
Energiya manbaalari va neft mahsulotlari	1175,3	6,5 m.	1,0	949,0	0,0	1,1	226,3	12,6 m.	0,9
Qora va rangli metallar	116,7	0,0	0,1	116,7	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Mashina va asbob - uskunalar	79,7	132,0	0,0	66,8	110,6	0,0	12,9	0,0	0,0
Xizmatlar	9249,2	132,9	8,2	6320,4	110,6	7,0	2928,8	2,4 m.	12,5
Boshqalar	33054	9,2	29,1	23064,4	97,8	25,6	9989,6	82,1	42,6

Eksport qilinayotgan tovar va xizmatlarning oylar kesimidagi o‘sish sur’atlari bo‘yicha quyida keltirilgan ma’lumotlardan shuni ko‘rishimiz mumkinki, joriy yilning may oyi davomida eng yuqori o‘sish sur’atlari kuzatildi.

Tovar va xizmatlar eksporti tarkibi
(mingAQSH dollari)

2018 YIL YANVAR-SENTYABR

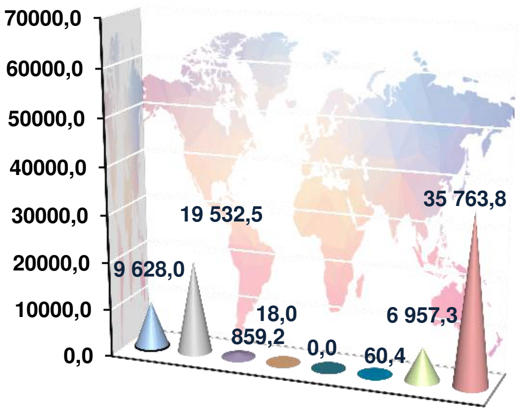

2019 YIL YANVAR-SENTYABR

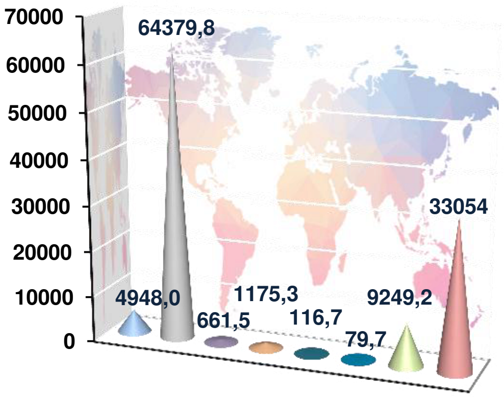

- Paxta tolasi
- Oziq-ovqat mahsulotlari
- Kimyo mahsulotlari va buyumlari
- Energiya manbaalari va neft mahsulotlari
- Qora va rangli metallar
- Mashina va asbob-uskunalar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Tovar va xizmatlar importi tarkibi
(mingAQSH dollari)

2018 YIL YANVAR-SENTYABR

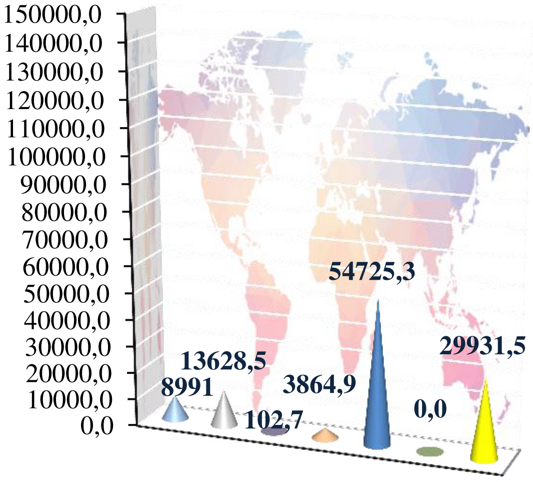

2019 YIL YANVAR-SENTYABR

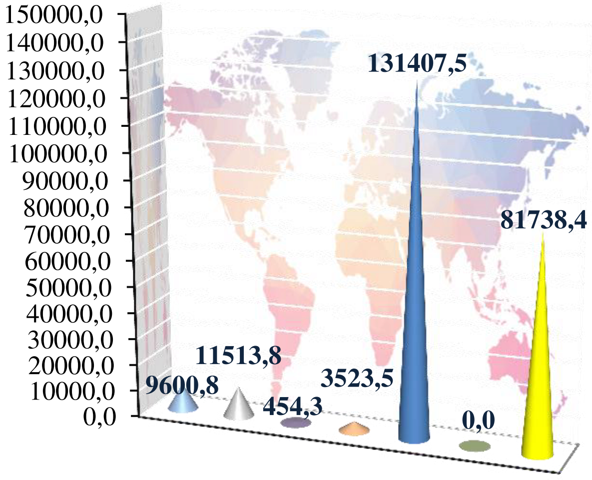

- Oziq-ovqatmahsulotlari
- Kimyomahsulotlarivabuyumlari
- Energiya manbaalarivaneftmahsulotlari
- Qoravaranglimetallar
- Mashina vaasbob-uskunalar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Import tarkibi

	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming. AQSH doll.	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	ming. AQSH doll.	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	ming. AQSH doll.	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %
Import	238238,3	2,1 m.	100,0	51667	146,0	100,0	186571,3	2,5 m.	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari	9600,8	106,8	4,1	7923,2	2,0 m.	15,3	1677,6	32,9	0,9
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	11513,8	84,5	4,8	6067,6	126,4	11,7	5446,2	61,7	3,0
Energiya manbaalari va neft mahsulotlari	454,3	4,4 m.	0,1	424,2	7,9 m.	0,8	30,1	61,7	0,0
Qora va rangli metallar	3523,5	91,2	1,5	1401,0	52,7	2,7	2122,5	175,7	1,1
Mashina va asbob-uskunalar	131407,5	2,4 m.	55,2	5430,7	134,7	10,5	125976,8	2,5 m.	67,5
Boshqalar	81738,4	2,7 m.	34,3	30420,3	152,4	59,0	51318,1	5,1 m.	27,5

Import qilingan tovar va xizmatlarning oylar kesimidagi o'sish sur'atlari bo'yicha quyida keltirilgan ma'lumotlardan shuni ko'rishimiz mumkinki, joriy yilning sentabr oyi davomida eng yuqori o'sish sur'ati kuzatildi.

Tovarlar va xizmatlar importining o'sish sur'atlari dinamikasi
(o'tgan yilga nisbatan, %)

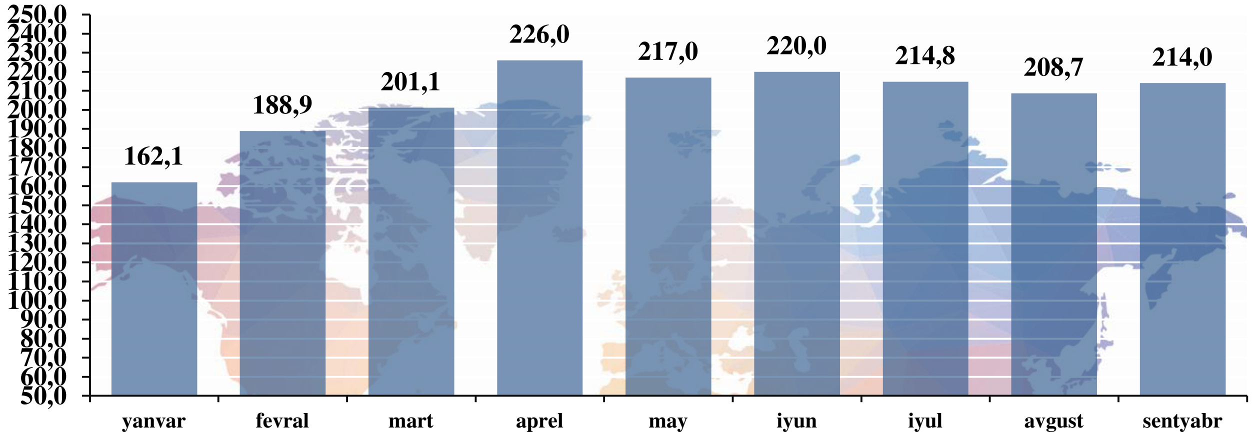

Shuningdek, tovar va xizmatlar importi o'sish sur'atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning aprel oyida import qilingan tovar va xizmatlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2,3 martaga ko'paygan.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi

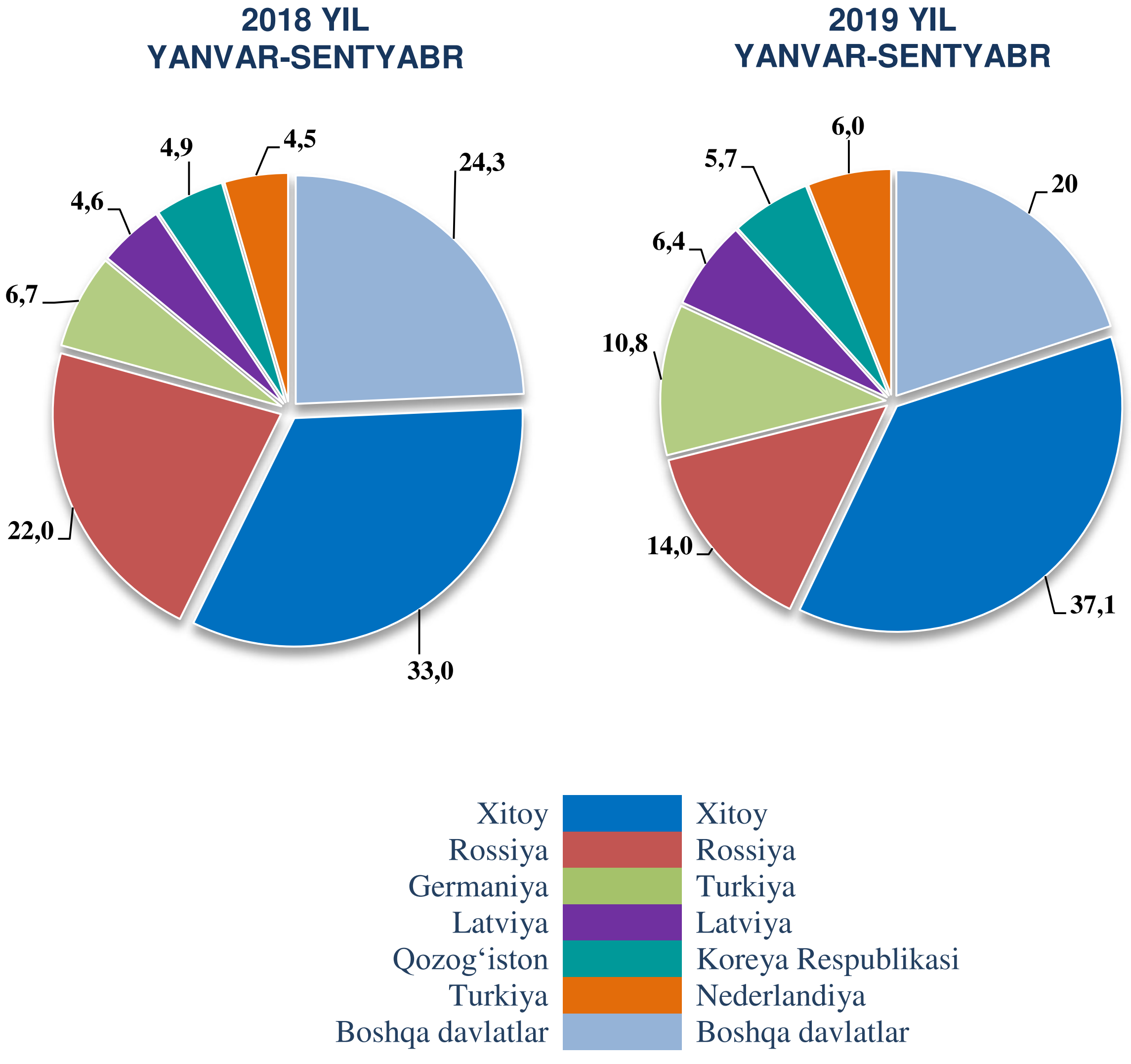

2019 yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatga 48 dan ortiq xorijiy davlatlardan tovar va xizmatlar importi amalga oshirilgan. Shulardan 6 ta eng yirik bo'lgan Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Latviya, Koreya Respublikasi hamda Nederlandiya hamkor davlatlaridan jami import hajmi 190570,7 ming. AQSH dollariga teng. Bu esa umumiy import hajmining 80,0 % ini tashkil qiladi.

Viloyatimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib bormoqda.

SHuningdek, hukumatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o'rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.